

Zc
2275

62

GK. 252, 14.

12
Zc
2275

MEMORIAM ANNIVERSARIAM

DEDICATAE ANTE HOS CCXXXVI ANNOS

SCHOLAE ELECTORALIS

APVD GRIMMAM

A. D. XVIII. KAL. OCTOBR.

PIE CELEBRANDAM INDICIT

ATQVE

AD AVDIENDAS

H. L. Q. C.

QVINQVE ORATIONES

ALVMNORVM ELECTORALIVM

INVITAT

H. O. HENRICVS MÜCKE

A. M. ET SCHOLAE RECTOR

ELOGIVM IO. TOBIAE KREBSII.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

LIPSIAE
EX OFFICINA IACOBÆERIA.

BIBLIOTHECA
PONICKAVANA

14.377

UNIVERSITY OF CHICAGO
SCHOOL OF THEOLOGY

THE CENTER FOR THE STUDY OF EARLY CHRISTIANITY

GRANT OF \$10,000

FOR THE YEAR 1964-1965

TO THE CENTER FOR THE STUDY OF EARLY CHRISTIANITY

CHICAGO, ILLINOIS

Quo plura maioraque viri docti a litterarum et sapientiae studio, morum humanitatis et praesidia habent et incitamenta, eo seueriores plerumque, quando in eorum moribus aliquid est vitii animaduersum, illi censores experiuntur. Quem enim sint alii homines in eorum naeuis videndis acuti, in notandis vero seueri, id quidem satis docere possunt librorum tituli de vitiiis eruditorum, quorum haud parvam bibliothecam adornari posse et PÜTTMANNVS V. C. in *Diatriba de Thrasonismo literario* rectissime indicauit, et potest facile intelligi e catalogo, quem STRVVIVS in *Bibl. Hist. Litt. sél. Vol. II. p. 1520.* edit. Iugl. exhibuit. In primis vero acerbissima omni tempore censura vexauit eos, quorum nomini Pedantismi, quem vocant, adspersa est macula. Quod vitium quamquam non sumus ii, qui excusandum vlllo modo putemus: quis enim putidam et ridiculam in rebus minutis diligentiam cum fastu atque insectatione aliorum praesertim dissentientium coniunctam probare audeat? tamen magna haec est quorundam malignitas, quod huius vitii infamiam adcuratae doctrinae viris per summam iniuriam inultam interdum cupiunt, et vitium illud doctis viris ita proprium esse dicunt, vt reliquos ordines ab eius infamia liberatos cupiant, quos tamen pariter omnes ita inuasit, vt eos adeo ipsos haud raro teneat, qui maxime illud odisse vt videantur, acerbissime viros doctos, in quibus tale quid deprehendisse sibi videntur, exagitant. Lubuit haec praefari, quo tempore viri nobis, dum vixit, carissimi, atque ob magna de schola merita post mortem etiam iure praedicandi memoriam commendare diligentius statuimus, qui vero, cum seueriori discendi rationi et ipse a teneris adfuenisset, et alios vt adfuefaceret, ipsius numeris sibi impositi rationibus adigeretur, sinistra haud raro est expertus de se hominum iudicia, qui seueriores discendi leges exosi per lusum et iocum omnia pueros docere vellent.

Loquimur de IOANNE TOBIA KREBSIO, qui huius illustris scholae per XIX. annos Rector ante hos quatuor annos beata morte nobis est ereptus. Huius quidem viri, et per annos sedecim collegii necessitudine mecum coniuncti, et Praeceptoris olim mei mores simplices et rectos cum propius intuenti copia mihi fuerit facta, officii mei esse putavi, hoc ipso tempore, cum anniuersaria Scholae ante hos CCXXXVI. annos apertae sacra essent indicenda, de vita, studiis, moribus, scriptis, ac meritis viri docti ita exponere, vt, quantum esset memoriae Krebsii nostri tribuendum, statuere quisque posset. Nec vero id nouo nunc sum facturus exemplo. Ipse enim Krebsius olim per talem occasionem SCHUMACHERI, Rectoris, eiusdemque soceri sui, vitam descripserat, imitatus, opinor, huius ipsius, cuius memoriae consultum cupiebat, exemplum, cum is de *Vita Siberi*, primi huius scholae Rectoris, iussum olim librum scripsisset, qui liber hodie adhuc non solum historiae literariae studiosis, sed iis etiam, qui de huius vrbis pariter ac scholae originibus aliquid scire cupiunt, in pretio est. Quod vero hoc de Krebsio scribendi consilium cum maxime nunc cepi, huius rei inter alias causa haec est, quod adhuc recens est meritorum Eius memoria tum inter nos, qui Collegae desideratissimo superstites sumus, tum inter eos, qui vel disciplina eius olim vsi, vel ante plures annos sunt ex schola dimissi, vel etiam nunc in schola hac electorali versantes, aut illo sunt praecceptore vsi, aut de illo ex his, qui docenti ipsi assiderent, audierunt, quam quidem rem plurimum putem ad fidem meae de illo narrationi conciliandam esse valituram. Neque enim ita me quemquam amore eius ac studio post mortem adhuc viri captum esse existimauerit, vt mendacii, si in illo laudando modum excessero, conscios, ac testes adeo impudentiae meae quam plurimos conuocare audeam. Quod vero a meritorum Krebsianorum mentione facienda exorsus sum, id non debet suspectam meam narrationem facere. Sunt enim merita viri tum de republica litterata, vt deinceps ostendam, tum de hac schola verissima, et plane ea, vt, nisi egregie malignus videri velit, minime quisquam possit debitam illis laudem negare. Duo nunc in ipso exordio narrationis praecipiam, quae vel sola possint memoriam Krebsii apud eos, qui scholae nostrae fauent, ab oblivione vitare. Quod magnum huic scholae bonum per illius in docendo dexteritatem est illatum, quod magna ex ea pestis per vigilantiam Viri est

est eiecta, quis neget, plurimum ad nominis Krebsiani memoriam nobis commendandam valere debere? Scilicet magna ante non ita multos annos adhuc in schola hac regnabat barbaries, inde a longissimis inuecta temporibus, qua inferiores alumni a superioribus indignis modis tractabantur, pulsabantur, pecunia interdum emungebantur, seruitiis illiberalibus onerabantur, atque ad nequitiae adeo ministeria interdum per vim compellabantur. *Veterrimum* homines nostri appellabant, non dissimile monstrum ei, quod *Pennalismi* nomine infame academias olim inuaserat. Huic vero malo quamquam antehac et ipse Krebsius, et ante illum viri optimi potentissima subinde remedia opposuerant, tamen non potuerant impedire, quo minus illud identidem caput esse tentaret, donec tandem instando, vigilando, sinistra hominum de nimia ipsius seueritate conuerentium iudicia contemnendo, multas magnasque molestias deuorando, ad eorum denique, qui imperio hanc scholam regunt, auctoritatem decurrendo, constantia viri effecisset, quod nunc, qui filios suos huius scholae disciplinae nostro tempore committere volunt, effectum esse, merito laetantur. Vt igitur nostro tempore multo liberalius hic tractentur a suis commilitonibus liberalium litterarum studiosi, ut pari omnes, quos eadem indulgentia Principis fouet, iure fruantur, ut nihil sit cuiquam a commilitonum iniuriis metuendum, id, quamquam minime ab eius laudis societate exclusos cupiam viros longe optimos, qui vigilantia strenue viri beati instituta adhuc sunt tui, tamen, si rei originem spectes, tum aliis quibusdam opportunitatibus diuinitus, cum Krebsius viueret, huic Scholae oblati, tum post Deum Krebsii merito debetur, qui illi ipsis artibus suis, quae alio in genere quibusdam interdum displicuerunt, hoc est disciplinae seueritate, et consiliorum constantia, quae contra sinistra hominum iudicia eum obstinabat, malum hoc expugnauit, quod ante illum viri longe optimi, siue quod leniori ingenio erant, siue etiam quod opportunitatibus ad eam rem necessariis desti uti fuerant, tollere plane de schola minime potuerant. Neque vero minus hoc viri beati meritum debet videri, quod, cum anno clolo CCLII, locus tertius ei inter huius scholae doctores Principis auctoritate assignatus esset, primus formulam ac disciplinam Ernestianam huic scholae intulit. Bene adhuc ego commemini, cum illo tempore Vir doctissimus Specimen doctrinae et facultatis docendi edere in hac schola re-

scripto Principis iussus esset, atque ego inter reliquos alumnos illo tempore ei assiderem, quantopere nos, qui tamen dexterrimis ad hoc tempus eramus praeceptoribus vsi, aduerterit noua illa docendi ratio ad ipsa nos penetrabilia humaniorum litterarum adducens, quanta nos magnorum nominum ERNESTI et GESNERI, quae semper illi in ore erant, admiratio occuparit, quanta nos cupiditas ab ore discipuli tantorum virorum pendentes inuaserit, magnos illos Germaniae praeceptores, omninoque omnes, quicumque ex illorum vel ore, vel scriptis iam tum profecissent, audiendi. Atque ab eo quidem tempore ratio illa noua docendi discendique bonas literas, aliis subinde atque aliis doctoribus post Krebsium ex illa schola ac disciplina huc delatis, ita hic inualuit, vt ad hunc vsque diem magno scholae nostrae bono hic vigeat. Quantum enim hoc sit bonum, quod Krebsius noster primus huic scholae intulit, facile putamus esse ad iudicandum iis, quicumque vel ipsi sint hac disciplina imbuti, vel libellum, anno 1782., a BAVERO, scholae Hirschbergensis Rectore celeberrimo, editum legerint, in quo, quam ipse genuinus Ernesti disciplinae alumnus felicissime exprimit, *formulae ac disciplinae Ernestianae indolem et conditionem veram accuratissime ille adumbravit.*

Age vero ad describendam vitam viri de schola pariter nostra atque de litterata republica, vt deinceps ostendemus, meritissimi accedamus propius. Buttstadium et Buttelsodium, agri Thuringici, in ditone Ducis Saxo-Vinariensis, haud procul Coleda, quae aliis est Colonia ad Oneistrum, parua sunt oppida. In priori natus anno 1710CCXVI. Ioannem Tobiam patrem noster, eius oppidi cantorem, matrem Annam Magdalenam Falkiam habuit: educatus autem est in illo, et litterarum rudimentis imbutus, cum Buttstadium vocatus esset pater sacris faciendis organicus futurus. Saepe audimus homines, cum miseram conditionem eorum deplorant, qui pueros atque adolescentes in scholis literas doceant. Respondit ad has querelas GESNERVS in *Progr. de felicitate docentium in scholis, in opusc. T. I. p. 59.* Liceat vero iis, quae vir summus ibi dixit, alia adhuc addere, quibus merito felices interdum ex illo ordine homines praedicandos esse existimes. Vt vnum nunc commemoremus, deprehendas in illo ordine haud raro homines, quibus beneficio Dei hoc modo pulcherrimum de republica meritum remunerantis, inter alias felicitatis partes ea etiam, quae

quae apud Graecos *εὐερέτω* dicitur, contigerit, ut, qui aliorum hominum liberos optimos efficere disciplina studerent, filiorum ipsi, fama doctrinae celeberrimorum, omninoque reipublicae utilium, patres felicissimi existerent. Schurzleischiorum, Bergerorum atque aliorum hic poteram nominare patres, sed subsistamus nunc in Krebsii nostri parente, qui duos adhuc, praeter Ioannem Tobiam, habuit filios, quorum uterque in suo genere clarus extitit. *Io Carolus* quidem, natus minimus inter fratres, qui Scholae Buttfladiensis Rector in flore aetatis decessit, vir erat doctrinae elegantissimae, a quo bonarum literarum studia plurimum, si diutius vixisset, adiumenti erant habitura, ut et ipse animaduerti e variis, quae vir doctus scripsit, commentatiunculis, *de fide in fidem, super Rom. I, 17. de Romulo pacis quam belli artibus maiore; de Cretenstibus non mendacibus; et ex desiderio fratris Ioannis Tobiae*, elegantis doctrinae intelligentissimi arbitri, quo fratrem sibi adhuc vivere saepe optabat, potui intelligere. Quem vero primum Krebsii pater susceperat, *Ioannes Ludovicus*, quanquam a duobus fratribus, humanioris doctrinae amantissimis, discrepabat studiis, tamen in alio genere operae pretium fecit, atque artem Musicam, duce Bachio, qui suo tempore in hac arte facile princeps fuit, in Schola Thomana ita coluit, ut inter primos sua aetate hoc in genere censeretur, ipseque adeo Bachius diceret de illo, *unum se tantum in riuo suo habere canerum*. Tanta vero ob insignem huius artis facultatem fama floruit, ut, postquam iam ante organici munere apud *Zwiceauienses* et *Cizenses* functus erat, hoc ipsum munus, cum musices sacrae in templo arcis Altenburgi regundae provinciae, Ducis Saxo-Gothani auctoritate, ei traderetur, quod usque ad mortem dexterrime administravit. Sed redeamus ad Krebsium nostrum. Is enim cum primis literarum elementis in schola Buttfladiensi imbutus esset, anno 1699, CCXXIX. Scholae Thomanae est traditus, quam quidem almam nutricem suam maxime, ut fas erat, amavit, et per totam vitam cum propter maxima in se merita, tum propter magnum virorum doctorum, quos illa omni tempore edidit, prouentum, et propter famam celebratissimam virorum, qui in ea docent litteras, munifice coluit. Hic inter alumnos ordinarios receptus maximis est inde a primis annis recreatus beneficiis, quae ille et grata, dum vixit, mente semper coluit, et per varias etiam occasiones praedicavit. Scilicet hominem in tenui censu natum adeo

non

non puduit, quam puer expertus esset, paupertatis, ut etiam saepe illa tum apud alios, tum apud discipulos suos, ad excitandas eorum spes, gloriaretur, commemorandoque, quam potentes olim adolescens in schola Thomana fortunae adiutores, beneficio diuino, nactus esset, honestam iuuenum paupertatem, quae bonae mentis soror esset, erigere exemplo suo studeret. In maximis vero beneficiis diuinitus sibi oblati hoc numerabat, quod eos habuisset in illa schola praeceptores, quibus nec a doctrina ad formanda studia ipsius iustiores, nec a voluntate fortunam iuuandi promptiores potuisset sibi optare, GESNERVM, ERNESTIVM, DRESIGIVM, KRIGELIVM, WINCKLERVM. Gesneri quidem audiendi non ita diu copia ei est data, summo illo viro post in academiam Gottingensem vocato. Eam tamen disciplinae, qua olim Gesnero iunctus fuerat, necessitudo, vim habebat, ut et ipse Gesneriani nominis per totam vitam summus admirator esset, cumque ex ore viri summi diutius non potuisset, ex scriptis illius tanto diligentius proficere studeret, et Gesnerus omnibus modis posthac discipuli cari famae faueret, id quod tum ex epistola illius, qua Krebsio suam *FLVTARCHI de audiendis poetis* editionem ipsius iudicio sufficienti respondit, huic ipsi editioni inserta intellexi, tum ex ipsius Gesneri ore audiui. Vnum tamen omnium maxime inter praeceptores suos coluit Krebsius Ernestium, quippe quem non minore est, quam patrem filius, profecutus amore. Hunc enim ille non solum adiutorem fortunae potentissimum, sed etiam in ingrediendo studio eo, quod per totam vitam persecutus est, auctorem habuerat. Liceat hic adponere, quod aliquoties memini mihi narrari siue ab ipso Krebsio, siue ab aliquo commilitonum illius: aliquanto maius Krebsium e domo paterna Musices studium attulisse, et veritum adeo esse Ernestium, ne illud literarum studiis in eo officeret. Cum igitur aliquando proposuisset discipulo in lectione quaestionem, ad quam ille parum commode respondisset, indignabundum Ernestium sic eum obiurgasse: *quin desinis tandem hoc vnice agere, ut bonus in taberna cereuisaria fidicen aliquando euadas?* Hanc vocem praeceptoris increpantis, ut non potuerit extinguere musices studium, quod per totam ille retinuit vitam, tamen acerrimos generosae indolis adolescenti admouisse stimulos, ut eam ab hoc inde tempore ingrederetur viam, qua hoc breui tempore consequeretur, ut inter genuinos disciplinae Ernestianae alumnos non extremo

extremo censeretur loco, et ipse adeo Ernestius vocem praeceptoris variciniū vim, ut saepe fieri solet, minime tum habuisse, gauderet. Quam celeriter vero Krebsius inde ab hoc tempore in bonarum litterarum studiis profecerit, vel ex hoc satis potest intelligi, quod ille iam tum, cum disciplina scholastica adhuc continebatur, ab ERNESTIO *Xenophonis Memorab. Soer.* anno 1739. edente, potuit adhiberi ad confiendum libro indicem, e quo haud vulgares in graeca lingua profectus adolescentis adpaterent, valde eo nomine laudati ab Ernestio in Praef. huic editioni praemissa. Ipse ego memini ab Ernestio narrari, Krebsium discendi fuisse cupidissimum, et cum adhuc scholae Thomanae alumnus et chori musici praefectus esset, quicquid ex illa provincia redituum habuisset, id omne bibliothecae pro illius conditionis suae rationibus lectissimae comparandae impendisse; Istud vero insigne discendi et partim ex doctorum disciplina, partim ex bonis libris proficiendi studium a praeclaro magistro incensum quantum in homine, ab ingenii dotibus praeclaris minime destituto, valuisset, breui post adparuit, simul ac in academiam ex schola Krebsius studia protulit. Factum hoc est anno 1740. ubi Rectore Gottschedio civibus academicis est adscriptus. Hoc ipso enim anno dissertationem *de Ephetis Atheniensium iudiciis*, ingenii, optimorum auctorum lectione probe nutriti, et graecarum antiquitatum scientia optime exculsi, specimen egregium edidit, ac praeside MENZIO, fauentibus doctorum virorum iudiciis, disceptavit, QVINCTILIANI, opinor, auctoritati obsecutus, sapientissime erecti iuvenes ingenii ita admonentis: *Non differendum est tirocinium in senectutem.* Nam quotidie metus crescit, maiusque sit semper, quod auri sumus, et dum deliberamus, quando incipiendum sit, incipere iam ferum est. Quare fructum viridem et adhuc dulcem promi decet, dum venia et spes est, et paratus fauor, et audere non dedecet: et si quid desit operi, supplet aetas, et, si quae dicta sunt iuueniliter, proinde accipiuntur. Neque vero deseruit posthac in Krebsio discendi studium, sed magis est in dies auctum, praebentibus in academia materiam vberissimam, in qua illud occuparetur, doctoribus illo tempore celeberrimis, in doctrina theologica WEISIO, in Historia IOECHERO et CHRISTIO, in physica MENZIO et WINCKLERO, in reliqua philosophia, et variis doctrinae liberalis partibus ERNESTIO, in Mathesi HAVSENIO. Neque vero duces tantum in hoc stadio longe

doctissimos Krebsius noster habebat, sed etiam adiutores fortunae potentissimos, in quibus pariter atque in illis primus rursus fuit ERNESTIVS, cuius favor disciplinae alumnorum sibi et ingenio, et studio ac moribus probatum in academiam ita est profecutus, vt ad consequenda fortunae maxima adiumenta suffragatorem se illi praeretur. Ab hoc igitur Krebsius est commendatus Ill. STIGLITIO, vni de filiis doctum humanioris disciplinae studio tanto alacrius decurreret. Huius autem viri ab Ernestio sibi conciliati beneficii quantum ille pretium statuerit, ex commentationucula *de praefecto urbis Romano*, Christiano Ludov. filio Stiglitii natu maximo inscripta, quae est in Opusc. p. 109. apparet. Neque vero defuerunt Krebsio nostro amplissima, quibus doctrina eius assiduo studio comparata, et variis etiam speciminibus edita in lucem, condecoraretur praemia. Anno 1713 enim Magistri Philosophiae iura sunt ei ab amplissimo Philosophorum ordine Lipsiae tributa. His vero ille, postquam anno 1714. d. 2 Sept. edito legitimo specimine, *de decursu Iudicum Romanorum* in Opusc. p. 61 sqq. docendi ius sibi acquisiverat, dignissimum sese praestitit, tum scholas privatas in academia, quibus humaniores literas traderet, magno cum auditorum fructu habendo, tum docendi provinciam in scholis publicis, Chemnicensi primum, indeque in electorali apud Grimam dexterrime per plures annos administrando. Apud Chemnicenses quidem Con-Rectoris munere functus inde ab anno 1716. scholae huius famam illo tempore mirifice auxit, ita, vt magnus fieret iuuenum discendi cupidorum ad eum concursus, qui praeceptoris memoriam sanctissime per totam vitam colerent, seque ex scholis viri longe doctissimi plurimum profecisse faterentur. Inter discipulos, qui ex disciplina eius prodierunt, doctrinaeque et meritorum fama celebratissimi extiterunt, inter alios, quos commemorare omnes longum esset, fuerunt etiam Ill. HEYNIUS, Polyhistor Gottingensis, et GOTTLBERGVS, qui nuper Rector illustri Afranci meritissimus est mortuus. Audiui ego interdum homines, quibus Krebsius noster, tum propter alia bona sua, tum propter discipulorum famam et magnum numerum sibi plaudens, laud paulo gloriosior in sermonibus suis videretur. Equidem, vt non negem gloriae illum, vt solent interdum generosiores animae, cupidierem videri potuisse, tamen non nihil excusationis illa Krebsii nostri

nostri ratio videtur habuisse, tum quod ille non facile bona, vel fortunæ munere, vel ingenii felicitate sibi oblata, prædicare solebat, quàm Deo se omnia hæc debere gratus agnosceret, tum quod longe abhorrebat a vanitate eorum, qui sibi tribuunt ea, quæ non habent. Trocedorfio quidem, viro ex seculi XVI. memoria ob doctrinæ et meritorum famam celeberrimo, quicum, ut ex illius vitæ descriptione animadverti, multa fuerunt Krebsio nostro communia, ut præter ingenii viuidi indolem, ipse oris et corporis habitus; fuit enim uterque statura exigua, facie vegeta, oculis micantibus, qui adeo ingenii ignei essent indices, voce in exili corpuseculo valde sonora, Trocedorfio igitur non memini quenkam esse, qui vitio hoc vertat, quod interdum gloriari est solitus, tantam esse discipulorum suorum multitudinem, quæ iusto exercitui contra Turcas conscribendo sufficiat. Krebsio, opinor, minus hoc concedendum fuerit, quod inter alia bona diuino sibi munere oblata hoc imprimis prædicare solebat, scholam ipsius per tot annos, quibus in scholis publicis, partim Chemnicensi, partim Grimensi docuerit, quam plurimos reipublicæ literatæ veluti colonos submisisse, qui præclaram Ernestii disciplinam cum plurimis communicarent? Grimensis quidem schola per annos XXXII. amplissimum ei theatrum præbuit, in quo fides ac doctrina viri atque in docendo dexteritas conspiciendam se præberet. Succedens enim anno 1620. b. VLISCHIO, qui in Illustre Afrancum, quod Misenæ est, Rector euocatus erat, per breue tempus tertium inter magistros Grimenses locum obtinuit, inde ad Conrectoris provinciam administrandam post mortem b. PARSKII anno 1620. admittus, Rector tandem scholæ Grimensis est factus anno 1620. quo tempore sacrorum antistes a Penigenfibus expetitus erat, qui nunc inter academiæ Lipsiensis decora est S. V. *Schwarzius*, non minus scholæ nostræ ob magna de illa merita, quam mihi, qui Viri egregii in academiâ Wittebergenfî discipulus fui, suspiciendus. Quodsi nihil aliud, quam laudare Krebsium et disciplinam eius commendare in animum induxissem, recensere poteram virorum doctrinæ et meritum laude condecoratissimorum, in his etiam quorundam natalium splendore illustrium nomina, qui vel academiarum et scholarum Saxonicarum, vel ecclesiarum in primariis etiam viribus Saxonie doctores publici constituti, aut aliis etiam publicæ rei partibus administrandis admoti partes demandatas dexterrime agant, et dexteri

teritatis huius partem magnam Krebſii ſe debere fateantur diſcip'inae. Sed vereor, ne facere impudentius vel certe ambitioſius videar, ſi meritorum Krebſianorum admoneam, quos vltro ſauere laudibus viri, atque adeo, ſi opus ſit, lubentiſſime ſuffragatores illius nunc memoriam conſecranti mihi ſe praebituros eſſe ſciam. Expertus vero eſt hunc ipſum diſcipulorum ſuorum fauorem, qui mortui adhuc memoriam proſequitur, etiam tum, cum adhuc viueret, et fecit adeo ea res, vt forte ſua contentus, et praefenti ſemper conditione beatus viueret. Hinc etiam in gradu Reſtoris ille vsque ad vitae finem ſubſiſtit, non quo obſcurior eius fama eſſet, quam vt illum extra patriam quisquam expeteret, atque adeo ad lautiorem fortunam adſpirandi occaſionem offerret, ſed quia ſatis amplum ſibi Grimae patere campum iudicabat, in quo bene de patria et bonis literis, partim ſcriptis, partim viua voce, mendi ſtudium laudabile poſſet decurrere. Praeterea iis erat Grimae diuinitus per plures annos, quibus hic docuerat, ornatus beneficiis, vt ingrati adeo animi crimen ſibi extimeſcendum videretur, ſi Grimenſem ſcholam cum alio loco commutaret, praefertim ea aetate, qua ſumus ad eiusmodi mutationes ſuſcipiendas aliquanto ſegniores. Cum igitur poſt mortem Carpouii, qui Gymnaſii Vinarienſis Director de eſſeret, in eius ſuccedendi locum ſpes ei obiiceretur, vt honorifico Viri cuiusdam illuſtris, qui ſuffragatorem ſe illi obtulerat, iudicio haud parum ſe moueri oſtenderet, tamen maluit in eo, quod ingreſſus erat, ſtadio ſtrenue ad finem vsque vitae pergere, quam aetate iamiam proreſtor aliud ingredi, atque adeo aliam fortunam, alium locum, alios homines experiri. Hoc igitur plures adhuc annos agenti, vt dignum ſe fortunae beneficio, quae ſatis amplum doctrinae ſuae et meritis explicandis theatrum adhuc praebuiffet, dignum ſupremi collegii, quod ex auctoritate Principis res noſtras et fortunam curat, fauore, dignum denique eorum, qui propius virum cognitum habent iudicis honorificis, in ea, quam acceperat, ſparta, praeflaret, de vitae honeſtiſſime actae ſebula extremus adhuc actus ſupererat, in quo ipſo etiam probatum ſe atque adeo plauſu atque imitatione, vt deinceps videbimus, dignum praeflitiſt. Antequam vero de morte eius diſtinctius exponam, de iis, quae ad mores, doctrinam et ſcripta viri pertineant, non alienum erit ſummatim exponere.

Iam

Iam primum adcuratae ac promptae doctrinae virum illum fuisse, et disciplina Ernestii, cui inde ab adolescentia innutritus erat, nobis pro prerogativa est, et ipsius scripta loquuntur, et in docendo dexteritas eos, qui praeceptore illo sunt vsti, satis docere potuit. Quodsi doctrinae adcuratae nomine ea demum digna est, quae non e luteulentis proletariorum librorum lacunis, sed e fontibus idoneis ducta ad severiores leges in disciplinis omnia exigit, quis iure maiori adcuratae doctrinae laude floruisse existimandus erit, quam Krebsius noster, qui graecos latinosque prisca aevi scriptores non leuiter delibauerat, sed hauserat penitus, qui antiquitatis atque historiae, veteris imprimis, partes omnes adcurate tenebat; qui ex eo inde tempore, quo vitae scholasticae se totum consecrare constituerat, quod iam tum factum erat, cum adhuc Scholae Thomanae disciplina, auctoribus GESNERO atque ERNESTIO continebatur, omne studium eo, vt ipse dicit, in *Prole de finibus Grammatici regundis*, contulerat, vt aliquando boni Grammatici nomen scientiae dignitate varietateque sustineret; qui criticam artem non solum idoneis auctoribus didicerat, sed ipse in libris, quos edidit, feliciter exercuerat, atque adeo vsti callebat; qui denique severioribus discendi legibus vt adsuafacere alios solebat, sic inde a puero ipse adsuafactus erat. Magna vero viri in docendo alacritas, magna in admittendis consultoribus, super quacunque doctrinae liberalis parte eius sententiam requirentibus facilitas, adolescentes discendi cupidos nunquam repellens, nunquam responsum differens, magna in scribendo et praeslantis ingenii monumentis, quae posteritati etiam prodesse, et virorum intelligentium iudicio probarentur, edendis gnauitas, quid aliud sunt, quam promptae atque adcuratae signa doctrinae, magna cum ingenii fiducia coniunctae, cui non eo demum tempore, quo ad docendum prodeundum esset, collectae, sed dudum reconditae, atque ad boni doctoris partes sustinendas omni tempore paratae copiae essent.

De studiis quidem, in quibus ille omnem vitam occupauerit, effi ex illis, quae ante diximus, satis potest intelligi, in graecarum latinarumque literarum scientia maxime illum domicilium constituisse; tamen Hebraicarum etiam literarum minime rudem fuisse, tum ex iis adparet, quae ad interpretationem librorum N. T. adiuuandam scripsit, tum illi sciunt, qui non poenitendos ex eius lectionibus in hoc genere

fecerunt profectus. Cum enim intellexisset, stilum N. T. eum esse, vt non possit adcurate intelligi atque adeo dextre tractari ista Codicis sacri pars, nisi quis Hebraicae rationis, quam Alexandrini etiam interpretes essent secuti, adcuratam scientiam ad N. T. libros attulerit, hanc quoque partem, vt ex Lexico Schoetigeniano ab illo edito adparet, diligentissime sibi colendam statuit, stimulos etiam laudis cupidissimo ingenio adiuuente, vt mihi ipse aliquando factus est, fama in hoc genere insigni viri eius, qui ante ipsum in hac schola docuerat Hebraicas litteras. Neque vero is graecas latinasque literas, in quibus habitasse illum diximus, ita amabat, vt Theologiae ac philosophiae studia omino negligeret. Quomodo enim hoc potuisset facere, qui vel hoc ipso nomine humaniores literas diligentissime et ipse colebat, et colendas etiam discipulis inculcabat, quod illas in lautiore instrumento esse expertus erat, quo in doctrinae solidioris copiis comparandis carere nemo posset? Quam vero is rationem in doctrina Theologica et discenda et docenda sit secutus, non potest esse obscurum et recordantibus dicti, quod ex MELANTHONIS scriptis exceptum semper doctissimo viro et sacrae scripturae interpreti elegantissimo in ore erat: *totam theologiam Grammaticam esse; et, non posse scripturam intelligi theologice, nisi prius intelligatur grammaticae; et eius Prolesonem de felici Theologiae et litteraturae connubio, in opus. p. 357. legentibus.* Cum vero esset ille promptissimus ad recipienda ea, quae recentiori tempore, et sua etiam aetate multo melius atque adcuratius, quam superiori aevo a bonis librorum sacrorum interpretibus subinde in exegetica parte essent prolata, atque adeo ad admittendam lucem nostris temporibus per varia interpretationis praesidia melius excolta accensam; tamen tum in hoc, tum in dogmatico genere summa, vt fas erat, cum cautione, versabatur, atque ita, vt nunquam discederet a formula in libris nostris symbolice publice probata, quam et ipse ad finem vsque vitae firmiter tenuit, et disciplinae suae alumnis tenendam diligentissime commendauit, identidem grauissime admonens illos, vt in rebus maximi ad animos confirmandos atque ad aeternae felicitatis vsuram praeparandos momenti, ingenii luxuriantis et per nouarum opinionum monstra inclarescere cupientis lubidinem cane peius atque angue fugerent, et veritatis seuero studio regendos sese permitterent. In philosophia maxime abhorrebat ab illa ratione, quae, ad quamcumque est disciplinam delata, ad

ad eam tanquam ad saxum adhaerescit, popularem potius philosophandi rationem sequendam sibi statuens, quae munditiae orationis elegantioris etiam ingenii hominibus placet, et rerum claritate lucet, copia denique et venustate quadam ac lepore in verbis et sententiis delictat, qualem ex fontibus antiquis, Platone, Xenophonte, Cicerone hauserat, cui in schola magni doctoris sui, cuius etiam *Initia doctrinae solidioris* tantum non ediscenda suadebat, inde a primis annis adsueverat. Quando de studiis Krebsii narrare exorsi sumus, non possumus nobis temperare, quo minus de Musicae artis studio, cuius iam supra fecimus mentionem, aliquid addamus, quod ille a Bachio in schola Thomaniana susceptum, non solum, quod a *QVINCTIL I, 10.* illud diligentissime bonarum litterarum studiosis commendari legerat, sed etiam, quia illud ad subleuandam paupertatem in schola Thomaniana egregie ipsi profuerat, impensius per totam vitam amabat. Hinc non solum ipse artem musicam ad leuandam morbi molestiam, quo aliquot ante mortem annis infestabatur, adhibebat, sed discipulos etiam suos, quando delectari Musicae studio viderat, impense gaudebat. Scilicet cum esset interdum vacatio iuuenibus a litterarum studiis concedenda, otium illud rectissime iudicabat multo honestius in Musicae studio colendo, quam in nugis puerilibus occupari. Quemadmodum vero attentos, dociles, acutos Arithmetica et Geometria, si recte tractentur, iuuenes faciant, ita a Musicae artis studio, modo illud intra modum subsisteret, ordinem, decorem modum per totum animum vitamque adeo diffundi, solebat existimare, Platoni plane assensus, quod ille dixit in Protagora: *καὶ τὰς εὐθυμίας τε καὶ τὰς ἀρμονίας ἀναγκάζουσιν οἰκείῃσιν αἰσθητικαῖς ψυχαῖς τῶν παιδῶν, ἵνα ἡμερώτεροί τε ᾖσιν καὶ εὐεθυμότεροι καὶ εὐαρμωστότεροι γινώμενοι, χηρόσιμοι ᾧσιν εἰς τὸ λέγειν τε καὶ πράττειν. Πᾶς γὰρ ὁ βίος τῶ ἀνθρώπῳ εὐεθυμίας τε καὶ εὐαρμωσίας δέεται.*

Docendi ratio qualis in eo fuerit, etsi ex iis, quae de prompta atque adcurata doctrina viri supra diximus, satis potest in vniuersum existimari; tamen nunc est distinctius exponendum. Nimirum mirae alacritas ad docendum prodeuntis et facilitas erat, quae et omnem, dum corpore satis adhuc valebat, molestiam docendi muneri abstergebat, de qua toties multos vel a doctrina et ingenio minus instructos, vel corporis animique vigore minus valentes conqueri audimus, et mirifice

alli-

alliciebat auditorum animos, erectumque retinebat discipulorum, quod meo ipsius cum discipulis eius essem, usu et sensu me experiri memini, studium. Siue is obsecratoria loca auctorum interpretabatur, siue discipulorum scripta emendabat, sponte ei omnia et sine acerbo delectu occurrebant, et quaecumque in hoc genere proferebat, talia erant, ut omnibus in mentem venire et debuisset et potuisset viderentur. Ut vero in ratione docendi, qua ipse vteretur, nihil ferre poterat, quod nitentis et partu difficilli laborantis vultum haberet, sic discipulis etiam facilitatem illam doctrinae diligentissime commendabat, eaque veluti certa aliqua nota agnosci veritatem, identidem inculcabat, praesertim in scribendo, in interpretando, atque emendando. Neque vero in praestantioribus tantum ingeniis atque excitatoribus consultum cupiebat, sed tardiorum etiam et mediocrium, et horum quidem aliquanto magis statuere esse habendam. Hinc ratas etiam ac statas formulas iis saepe dictabat, et memoriae mandandas tradebat, severius etiam eas interdum ab illis exigens, dum adsuetudine illa his veluti typis, expugnata tandem tarditate, ipsa ex sese aliquid proferre didicissent. Ne tamen necessitas ista eadem pensa tardioribus identidem inculcandi bono ac fideli doctore imposta moraretur excitatores, et sufflaminaret ingenii motus celeriores, alio modo horum rationibus subveniebat, bonos de bibliotheca sua libros iis commendans in quibus legendis otium suum occuparent, copia etiam iis, quoties vellent, super obscurioribus locis ipsum consulendi facta. Omnino vero hoc in Krebsio magnopere erat laudandum, quod magni praeceptoris sui exemplo bonos assidue libros quavis occasione oblata commendabat discipulis, quibus ducibus erectae indolis iuvenes privato studio viam, ab ipso in lectionibus publicis pariter atque in colloquiis privatis designatam, persequi possent. Quam elegantis vero vir iudicii fuerit in commendandis, quos longi itineris discipulos suos ad veram eruditionem duces sequi vellet, ut ipse magno suo cum fructu secutus esset, id vero ex catalogo bibliothecae lectissimae, qui Lipsiae anno 1783, prodit, facillime potest intelligi. Hoc etiam nomine Krebsiana docendi ratio valde est intelligentioribus probata, quod eam non modo ad scientiam referebat, sed etiam ad virtutem et bonam mentem, digredi saepe solitus ad praecepta sapientiae et virtutis, quippe idem sibi, quod ille Phoenix Homericus, habens pro-

propositum, vt discipulos non magis ^{1.} *actores rerum*, quam ^{2.} *oratores* ^{3.} *verborum* efficeret. In Theologicis maxime lectionibus hoc sibi studiosissime curandum existimabat, vt, quae tradidisset auditoribus suis, non solum ingenium occuparent, sed ad animum etiam penetrarent, quod efficere studebat, et stimulos pietatis animis propius adiuuendo, et argumenta solatii aduersus varios vitae humanae casus, si quando ingruerent, iuuenibus commendando. In primis vero, quotiescunque occasio dabatur, de insigni religionis Christianae praeslantia discipulos admonendos, et contra profanorum hominum impietatem praemuniendos putabat, in quo argumento quomodo sit ve factus, qui volent, ex duabus *prolus. eius: de praeslantia religionis christianae e Iuliani reliquis*; et: *de malitioso Luciani consilio, religionem christianam scurrili diacritate vanam et ridiculam reddendi*, quae sunt in *Opusc.* existimare poterunt.

Ingenium Krebsio nostro fuit vegetum atque acutum, quod nunquam eum in prouincia boni Grammatici administranda delitueret, sed omni tempore ac loco, facile et sine operosa commentatione, quaecumque ipsi ad eam rem opus essent, subiceret, idque non solum ex facilitate docendi, supra laudata, adparuit, sed etiam ex scriptis eius potest intelligi, quando vel loca corrupta emendanda, vel obscuriora illustranda, vel quaestiones difficultiores ex historia et chronologia, vt saepe factum est in Decretis ex Iosepho ab ipso editis, expediendae fuerunt. Huius vero ingenii alias quoque significationes dedit, tum in sermonibus, qui facete dictis interdum placebant, tum quando stilum latinum exercuit. Quod si dicendi genus in eius scriptis spectamus, fuit illud quidem aliquanto floridus, atque, vt quibusdam in est visum, verbosius, sed tamen perspicuum, copiosum, et sententiarum numero cadentibus valde probandum. Redundantiae quidem crimen ne ipse quidem videbatur magnopere abhorreere, in adolescentibus etiam ingenii in scribendo luxuriantis vitia dulcia huius adspersatus, semperque in ore habens illud Ciceronianum: *Volo se efferat in adolescente fecunditas*; atque illam *QUINCTILIANI* sententiam: *facile remedium est vbertatis, sterilia nullo labore vincuntur*. Poeticae facultatis vt ille non adeo multa specimina ediderit; tamen huius rei causam minime fuisse putamus, quod ab ingenio hoc in genere destitueretur, quippe qui elegantissimi de poetarum operibus, quando illa interpretabatur, soleret iudicare.

C

Moes

Mores in illo erant simplices atque aperti, ita, ut in homine ab omni simulandi dissimulandique arte abhorrente facile vel primum eum conuenientibus tota animi indoles sese proderet, ne naculis quidem exceptis, qui ex ingenii aliquanto calidioris ac praecipitis indole ei haerant, veniebantque subinde, praesertim apud homines ad videnda vitia, quam virtutes aliorum, acutiores, in conspectum. Scilicet dominabatur in eo temperamentum, quod cholericum vulgo vocare solent. Quod hominum genus cum propter multiplicem virtutis, quae in iis latet, materiam, tum propter generosiores impetus animi hominum societati vtilissimum saepe soleat existere, ubi circumspecta cunctatorum cautio nihil expediuerit; tamen saepe iis, qui molli semper brachio tractari cupiunt, et sunt placidiori ingenio, aliquanto interdum solet esse molestius. Qui tamen pro sua ignoscendi alii facilitate, hominibus minime malis, et nihil de industria peccantibus, aequos se et faciles debebant praebere, et, si qua in re pro feruidioris naturae impetu praecipiti illi modum excefferint, reliquis id condonare eorum virtutibus. Non equidem negauerim, excidisse in sermonibus pariter ac in scriptis subinde Krebsio nostro, ut in *Vanno Critica*, in *Opuse*. p. 479 seqq. nonnulla, quorum nomine cum offensione aliorum vel nimis εὐθρογγύμων, vel nimis etiam sui laudator possit videri. Illa vero εὐθρογγύμων scapham scapham interdum appellantis, uti apud aequos infirmitatis humanae arbitros facile paratam inueniat excusationem, in magno literarum quas impensus colebat, et contemni adeo aegre patiebatur, amore: ita in laudibus suis ac bonis praedicandis ad inuidiam amolendam plurimum viro poterunt prodesse, cum illa, quae supra diximus, tum vero id, quod *Plutarchus* in Libro περὶ τῆ ἐαυτὸν ἐπιεικείας ἀνεπιφθόνως, verissime disputauit, saepe posse ea incidere tempora, quibus sine inuidia bonorum quisque suorum praeco possit existere. Talia vero tempora interdum in illo, quoungebatur, munere, vrgentibus sinistris iudiciis quorundam, ei incidere, probe memini. Quod vero nonnulli, durius ab illo se exceptos esse, conquerebantur, huius pars accusationis evanescet, si cogitauerimus, saepenumero querelas istas ex eorum esse ore auditas, quibus de dominationibus filiorum, de discessu eorum ante tempus legitimum e schola, deque aliis rebus, quas homines institutorum nostrorum ignari minutias interpretantur, nos vero propter exempli vim magni ad scho-

lae

lae salutem in utramque partem momenti esse intelligimus, aliquid negatum ab illo fuerat, quod contra legem scholasticam, ut saepe fit, illi peiissent, quae lex gratificandi voluntatem in Rectore saepe circumscribens, aut tota est retinenda, aut tota, ad arbitrium hominum, sententiarum diuersitate maxime discrepantium, magno cum scholae incommodo, immutanda. Ceterum minime cum durum aut asperum fuisse moribus, tum illius cum dignitate viuendi ratio, atque elegantiae etiam in cultu externo studium, tum erga amicos caudor, et magna erga disciplinae suae alumnos humanitas docent. Hos enim quamquam seueris discendi legibus inde a prima aetate aduofaciendos esse iudicabat, et seuerus officiorum exactor erat; tamen patris ritu esse sine amabat, non solum rationibus eorum omnibus modis bene consulens, sed etiam tum, quando scholasticae disciplinae rigore opus erat, mitiora consilia rigidioribus praefrens, et quantum per legis scholasticae auctoritatem et publici boni rationes liceret, discipulorum fortunae in reliquam vitam parcens. Mirantibus interdum, cur mitiorem, quam pro delicti grauitate poenam irrogaret, sic illum meminisse respondere: cauendum esse, modo per alias rationes liceat, ne quae a filiis peccata essent, in parentes culpa vacuos expeterent. Hoc si quis neget summae humanitatis specimen esse, nae is viderit, quo pacto ipse inhumanitatis crimen effugiat. Neque vero in eos tantum, qui vel amicitiae vel disciplinae necessitudine cum illo erant coniuncti, Krebsii nostri humanitas magna erat, sed etiam in alios, quippe et iniurias, si quando iis adfectus esset, facillime obliuiscens, et calamitosos ope sua, etiam ex arca largiter depromendo, quae eorum fortunae leuandae essent, promptissime adiuuans. Ac ne quis putet istas viri virtutes a temperamenti siue sanguinei siue cholericus impetu potius, quam ab aliqua animi esse profectas inductione, de pietate eius erga Deum, quae fons et regina est virtutum omnium, pauca adhuc dicamus. Quamquam vero pietas eius in animo potius et factis, quam in fronte ac vultu aut in ore residebat; tamen per crebra etiam diuinorum beneficiorum praeconia ac mentis, diuinitus attributa forte contentae, signa in conspectum venire gestebat. Ipsa vero cogitatio eorum, quae ipsi Deus in tenui fortuna primum constituto tribuisset, tam erat iucunda Krebsii nostro, ut etiam in solitudine obambulanti, negaret, quidquam ea maiorem voluptatem adferre sibi posse. Istius vero pietatis animi.

animique Dei favore confissi luculentum etiam signum erat hilaritas eius perpetua, animique tranquillitas, quae faciebat, ut, etiamsi quid aduersi ei accidisset, tamen nulla indignantis vox unquam audiretur. In primis vero extremo vitae tempore, quo propius a vitae meta aberat, eo maiora pietas illi ad fortiter toleranda morbi pertinacis mala, et mortem constanti animo expectandam praelidia suppeditare visa est. Scilicet cum prosperrima inde a puero esset usus valetudine; tamen vita sedentaria, domi maxime et in literis acta boni succi ac sanguinis plenum virum, et victu etiam lautiore utentem, cum corporis exercendi nulla copia esset, paulatim debilitauerat, praesertim cum per vitae suae ac muneris rationes non potuisset vacare corporis curae, quando natura per diaphoresin, quam medici vocant, superfluo dissipabat humores, quibus adeo suppressis non poterant non grauissima coalescere mala, quae ille aliquot ante mortem annis, cum primum eum inuasisset, vocatione atque equitatione depellere insigni cum luamento studuerat. Intermissis vero paulo post remediis illis, cum malum denovo eum inuasisset, et tussis assidua noctes atque dies illum vexans et debilitans, accessisset, vi mali corpus tandem succubuit. Extremis quidem annis, quibus morbus in dies fere ingrauescere videbatur, aliquoties ille de munere abdicando, vel ea certe illius parte, quae inspectione scholastica post quintam quamque hebdomadem ad eosdem praeceptores ex scholae nostrae lege redeunte, atque adfecto corpori perquam molesta, aliis deleganda, cogitabat. Cum vero nullam se expediendi viam reperiret, manendum sibi statuit in statione diuinitus assignata, dum Deus ipse illum munere decedere iussisset. Factum vero hoc est per mortem placidam a. d. VIII. Id. April. anno 1702 CCLXXXII, postquam per integrum prope semestre domi detentum et lectulo etiam adfixum dirus tandem hydrops inuaserat, ex genere eo, quod medicorum filii ascitea vocant. Sensum molestiae cum illo, quem descripsimus, morbi genere coniunctae valde leuabat pia coniux. MARIA HENRIETTA, quam SCHVMACHERI, Rectoris ac decessoris sui filiam, omnibus fexus sui virtutibus condecoratissimam, duxerat. Cum hac ille per XXIX. annos concordissime vixit. Cum prolem non haberet, orbitatem suam abunde, dicebat saepenumero, consolari tot iuuenum educandorum prouinciam, diuinitus sibi assignatam, quae satis magnam boni patris officio fungendi

dome.

domesticis curis vacuo opportunitatem praeberet. Pietatis haud fucatae in morbo pariter ac morte, quo tempore simulatio locum non habet, documentum dedit hoc, quod magno cum desiderio, magnaque cum fiducia expectabat, quae post hanc vitam apud Deum pietatem manent bona, a Christo, Domino nostro, nobis parata. Cum virom in lauta fortuna constitutum et meritorum conscientia pariter ac senectutis honoratae praemiis cum maxime fruentem, nulla causa esset, cur vitae poeniteret; tamen nihil haec esse iudicabat, si compares cum spe lautissima, piis hominibus ac Deo per Christum reconciliatis in altera vita proposita. Hanc vero spem etiam corporis et sanguinis Christi pignore firmabat, quod aliquoties, dum domi decumberet, somisit de manibus Pl. Rev. LOHDII. Hunc ille virum tum propter doctrinam et facundiam, tum quod disciplinae suae alumnus olim fuerat, mirifice amabat, et quia in magna imbecillitate corporis, tamen ad extremum animus conservabat cogitandi vigorem, ad alendas colloquio piis meditationes identidem aduocandum curabat.

Scriptis KREBSIUS multa, quibus et humanioribus literis et Philologiae saerae studio prodesset. Disputationes eius academicae tres, de *Ephelis Atheniensium iudiciis*; de *Stelitis Atheniensium*, et, de *iudicio Romanorum decuriorum*, quae magnam commendationem habet ab elegantissimi quondam BACHII iudicio in *Hist. Iuris Rom.* p. 96. it. commentationes per varias occasiones scriptas, et Prolesiones scholasticae, in vnum corpus collectas, exhibent KREBSII *Opuscula academica et scholastica*, quae Lipsiae anno 1778. apud Iacobaeum prodierunt. Accesserunt deinceps, quae nondum sunt intra illud corpus receptae:

Profusio, continens vindicias quorundam locorum N. T. a Io. Toupio, V. C. temere sollicitatorum, Lips. 1778.

Profus. huius tituli: Quaestio publice nuper posita, soluta: quid causae sit, quod haec aetate nostra non tot iuvenes bene preparati, literisque tam probe instructi in academias, ut olim, veniant. Lips. 1779. quae ab aliquo viro de seo germanice conuersa prodit Lipsiae 1780. Quod ad causas a Krebsio a latas attinet, auctarii loco esse potest ALB. GEORGII WALCHII, Math. et Phil. Prof. et Gymnasii Henneberg. Rect. *Profus. Quaestio nuper posita: quid causae sit etc. denuo soluta. Schiefingae anno 1780.*

Brevis commentatio philologica de Dactylithecis veterum, Lips. anno 1780. edita, qua FRIDERICO AVGVSTO, Principi Optimo, publice, vt fas erat, gratias agere, et principalis munificentiae dono amplissimo Lippertinae dactylithecae, nobis declaratae, memoriam voluit consecrare.

Commentatio Philologica de amico consensu Hebraeorum, Graecorum, Romanorum in poena homicidae non voluntario constituenda, Lips. 1781. qua Krebsius Viro Perillustri ac Generosissimo FRIDERICO GOTTLIBE BERLEPSCH, amplissimam Praesidis in Senatu supremo, res ecclesiasticas et scholasticas in Saxonia moderante provinciam, nuper demandatam ea, quae par erat, pietate, est gratulatus.

Praeter scripta Krebsii minora alia sunt, quae iustam librorum mensuram habent. *De usu et praesantia Romanae Historiae in N. T. interpretationis libellus, qui Lipsiae 1745. prodiit, multa de praetorio, de publicanis, de forma provinciarum Romanarum, praecipue, de forma provinciae Iudaicae, deque aliis rebus ad Historiam atque antiquitates Romanas pertinentibus continet, quibus saluam moueret iuuentibus N. T. intelligere cupientibus, vt et ipsi fontes Hist. Romanae adire, et copiosius de his rebus a Perizonio, Casaubono, Pagio, Spanhemio ex illis fontibus disputata legere studeant.*

Anno insequenti *Hesiodum* etiam a bibliopola rogatus edidit, vel potius Schreuelii editionem, vt libri parabilis maior esset scholasticae iuuentuti copia, repetiit, ita tamen, vt Schreuelianam editionem multis in locis emendaret. Nam denuo ad edit. Robinsouii textum Hesiodi recensuit, interpretationem insuetam passim correxit, et notulas hinc inde suas adpersit. Quae editio Lipsiae prodiit.

Multo vero maiorem etiam diligentiam PLVTARCHO *de audientis poëtiis* impendit, quem libellum post Xylandrum, cuius editio rarissima est nostro tempore, Georgius Weisius, Ienae, 1667., indeque Christianus Güntherus, Lipsiae 1688. ediderant, ita tamen, vt multum adhuc materiae Krebsiano ingenio in libro hoc denuo tractando esset relictum. Ac ne Potteriana quidem huius libelli editio, quamuis egregia et splendida, poterat Krebsium a consilio adornandi huius libri reuocare, cum ea et aliquanto rarior esset, et non multum adiumenti iuuentuti ad intelligendum librum difficilem adferret. Est igitur Krebsius in edendo hoc libro, qui primum Lipsiae anno 1746. octonis prodiit,

prodit, ita versatus, ut textum Plutarchi multis in locis corruptum constitueret, et Poëtarum, quos Plutarchus saepe ne nomine quidem notato laudat, loca maximam partem excuteret, et copiosas ex Philologiae interioribus notas ad librum intelligendum vtilissimas adficeret. Quantopere autem Krebsius doctrinam suam ac diligentiam in hoc libro doctis viris probauerit, IO. MATTH. GESNERI iudicium et in *epist.* supra laudata, et in *Encyclop. a Cl. Niclasio edita P. I. p. 170.* satis doctet. Secundis curis recensitus, emendatus et multis animaduersionibus nouis illustratus prodiit liber Lipsiae, anno 1779.

Venio nunc ad *KREBSII Observationes in N. T. e Flauio Iosepho* editas Lipsiae, anno 1755. Scilicet saepe numero hoc Krebsius ex Ernestio suo audierat, atque ab illo admonitus posthac ipse vsu suo expertus erat, Iosephi lectionem N. T. interpreti plurimum adferre adiumentum, quam adeo omnibus modis sacrarum literarum studiosis commendandam putabat. Et facile adeo hoc ei cum doctissimis viris conuenit, ut nuper admodum rursus intelligi potuit ex *Praefatione S. V. HENCKII, Flauii Iosephi de Vita sua libro graece* in vsu Praelectionum academicarum edito, atque *OBERTHVERO*, recentissimo Iosephi editori, inscripto, praemissa. Quanquam enim Krebsius minime subscribat eorum opinioni, qui Iosephi lectionem interdum dixerunt vtilem esse ad intelligentiam N. T. quod eodem genere scribendi esset vsus; (quomodo enim poterat id facere, qui Iosephum sciret bene graecos scriptores, inprimis Polybium, et in verbis singulis, et in forma orationis, diligenter et satis feliciter esse imitatum, rarissime admixtis hebraicis, desiscentem in eo, ut ipse dicit, a gentis suae consuetudine?) quamquam igitur minime illis subscribat Krebsius; tamen et ad historicos vsus Iosephi lectionem N. T. interpreti diligentissime commendatam cupiebat, idque ipsum in edendis etiam ex Iosepho atque illustrandis Romanorum Decretis pro Iudaeis factis, de quibus deinceps dicturi sumus, sequebatur, et multa etiam in phrasi Iosephi esse existimabat, quae alio nomine obseruasse minime N. T. interpretes poeniterit. Quamuis vero talia ex instituto congesta atque illustrata essent ab *OTTIO* in *Lexico Flauiano*, tamen multo diligentius id factum esse in *Obseruatt. Flav. a Krebsio*, iudicauit b. *ERNESTIVS* in *Interprete N. T. p. 179.*

Non

Non minorem a Philologiae sacrae studiosis gratiam iniit KREBSIUS, quod *Schoettgeniani Lexici Graeco-Latini in N. T. emendandi* provinciam suscepit. Hoc enim ab illo *correctum et valde locupletatum* prodiit Lipsiae anno 1765. Quem librum quicumque ad lectionem N. T. adhibere voluerint sacrarum literarum studiosi, quod illi nunquam sine maximo commodo suo fecerint, nae illi animaduernerint, non exigua in hoc libro edendo Krebsii merita fuisse, quippe qui et multas interpretationes partim minus necessarias, partim parum accuratas sustulerit, melioribus substitutis; et hebraismos N. T. laevioribus et planioribus verbis expresserit, omninoque ad rationem Alexandrinae Versionis phrasin N. T. diligentissime excusserit, et multis observationibus philologicis, ex optimis fontibus ductis, librum auxerit; et denique multa vitia sustulerit, quae libro, alias utilissimo, cum aliis istius generis libris erant communia, et quorum etiam post Krebsium, ob difficultatem talis laboris non defutura erit doctis viris, aliquid melius consistere volentibus, larga seges, ut facile existimauerint, qui Excellentissimi FISCHERI de *Vitis Lexicorum N. T. prolusiones* egerint. Ipse adeo Krebsius, ut erat vir *αὐτὸς ὑπερσίων πολλά διδασκόμενος*, si diutius vixisset, multa fortasse, quae melius posthac videret, libro addituros erat, id quod ex notulis, quas exemplo suo adscripsit, eique de novo edendo destinavit, intelligi potuit.

Supereft, ut de illo Krebsii libello pauca adhuc dicamus, qui Lipsiae anno 1768 prodiit, ita inscriptus: *Decreta Romanorum pro Iudaeis facta, e Iosepho collecta, et Commentario Historico Grammatico Critico illustrata*; atque accuratius recensitus in *Nouis Actis Erud.* anno 1768. p. 218 sqq. Ut huius libelli conficiam Vir doctus et Iosephi, ut vidimus, studiosissimus caperet, impulit eum tum magnam horum decretorum momentum ad magnam historiae Iudaicae sub Maccabaeorum imperio et sequentium temporum partem rite cognoscendam, tum IACOBI GRONOVII exemplum, qui ante illum *Decreta Romana et Astatica pro Iudaeis ad cultum divinum per Asiae minoris vrbes secrete obbundum a Iosepho collecta in Libro XIII. Archaeologiae, sed male interversa et expuncta, in publicam lucem ex MSS. Codicibus Academiae Lugduno Batavae restituta anno 1712. Lugd. Batav.* ediderat, quae etiam posthac in editiones Iosephi Hudsonianam et Howercampianam recepta sunt eum notis Gronovii. Krebsius igitur non illa ipsa decreta, quae

quae a Gronouio tractata erant, sed alia, in editionibus Iosephi omni tempore lecta, ita edidit, vt multis locis deprauatis integritatem suam restitueret, multas difficultates chronologicas et historicas feliciter expedit, Graecitatem ex interioribus linguae rationibus explicaret, multa denique N. T. loca, quotiescunque occasio esset oblata, illostraret. Ad calcem huius libelli accessit *Decretum Atheniense in honorem Hyrcani, Pontif. M. Iudaeorum factum, et commentario Historico Grammatico Critico illustratum*, quod anno 1751. Lipsiae quaternis separatim editum erat. In hoc Krebsius partim illud ipsum, quod in decretis Romanorum, egit, partim multa antiquitatis graecae capita explicuit, in quibus suam diligentiam ita viris doctis probauit, vt in multis etiam eius rationem retinendam putaret, *BIAGI Cremonensis, in Tractatu Romae anno 1784. edito de decretis Atheniense, in quo illustratur singulare Decretum Athen. ex Museo Equitis ac Senatoris Iac. Nanii*; vt nuper obseruatum est in *Ephemeridibus Lipsiens. litterariis, Fascic. LXIX.*

Reliquit etiam Krebsius quaedam adfecta, quorum edendorum suo tempore spem passim in scriptis suis fecerat; *Animaduersiones in Wolfii Cur. Philol. Lectiones Sophocleas*; et, quae, maxima laboris parte iam iam profligata, vltimam tantum limam adhuc expectabant, *Aeschini et Demosthenis Orationes aduersarias de Corona, Commentario Rhetorico Philologico Critico illustratas*, quae dolendum est perfici ab illo et publicari non potuisse.

Haec fere sunt, quae ad commendandam memoriam Viri cura de literis in vniuersum, tum de schola hac meritissimi, mihiq; ob plurima beneficia, ab illo ^{ae}excepta, carissimi, scribere visum est. Nunc venio ad commendandos quinque adolecentes, disciplinae nostrae alumnos, qui a. d. XIV. Septembris, qui S. holae huius natalis est, orationes solemnes sunt habituri. Materiam dicendi illis dedimus quinque illas virtutes, quarum studio sanctissime colendo Alumni Electorales, quando apud nos initiantur, religiosa promissione, per legem scholasticam iubentur sese adstringere, et quarum contubernio, Deum Opt. Max. rogamus, vt scholam hanc omni tempore florentissimam esse iubeat.

D

CARO-

20 2275 OK

CAROLVS GOTTLOB STARKE, *Schirmitio Misnicus*, qui dem oratione germanica scholae valedicturus, *Pietatem erga Deum commendabit, quippe sapientiae initium et reginam virtutum cum omnino omnium, tum earum, quas lex Scholastica ab Electoralibus alumnis in hac schola maxime exigit.*

SAMVEL GOTTLOB FRIDERICVS RHODIVS, *Kleinvolmsdorffo Misnicus*, qui et ipse Scholae valedicet, orationem latinam occupabit in commendanda commilitonibus prompta legibus pariter ac praeceptoribus parendi voluntate.

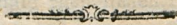
AVGVSTVS GVILIELMVS SCHEDLICH, *Misnensis*, oratione latina diligentiae assiduitatem literarum in hac schola cultoribus commendabit, et carmine latino vota pro scholae incolunitate solemnia nuncupabit.

FRIDERICVS GVILIELMVS SCHROEER, *Zinna Misnicus*, oratione germanica grati animi ideam adumbrabit et commendabit, carmen germanicum etiam recitaturus, quo ipse grati animi sub discessum e Schola specimen edat.

IOANNES ADOLPHVS SCHEDLICH, *Mugela Misnicus*, oratione latina commilitones ad studium concordiae adhortabitur, et tres condiscipulos in academiam abeuntes bonis omnibus ac votis prosequetur.

His igitur bonae spei iuuenibus vt audientiae fauorem illo ipso, quem diximus, die commodare, et simul inter sacra publice agenda, vobiscum et pro FRIDERICO AVGVSTO, Principe Optimo et Nutritore huius scholae munificentissimo, et pro scholae huius perpetua incolunitate facere velint, et PERILLVSTREM scholae INSPECTOREM, et quicumque rebus nostris fauent, Viros Generosa, Reuerenda et nobilissima dignitate conspicuos, ea, qua par est, obseruantia, et vero etiam pietate rogamus.

Ser. in Electorali apud Grimam Schola, a. d. IV. Kalend. Sept.
A. R. P. C. S. c1010cclxxxvi.

Pon 20 2275, OK

ULB Halle
003 715 140

3

GK. 252, 14.

14

Zc

2275

MEMORIAM ANNIVERSARIAM

DEDICATAE ANTE HOS CCXXXVI ANNOS

SCHOLAE ELECTORALIS

APVD GRAMMAM

A. D. XVIII. KAL. OCTOBR.

PIE CELEBRANDAM INDICIT

ATQVE

AD AVDIENDAS

H. L. Q. C.

QVINQVE ORATIONES

ALVMNORVM ELECTORALIVM

INVITAT

IO. HENRICVS MÜCKE

A. M. ET SCHOLAE RECTOR

ELOGIVM IO. TOBIAE KREBSII.

LIPSIAE
EX OFFICINA IACOBÆERIA.

14.37X

